

בימ"ש לעניינים מינהליים י-ם
עתמ 1106/09
המוקד להגנת ב. שר הפנים
ת. פתיחה: 29/01/09 סדר דין: רגיל

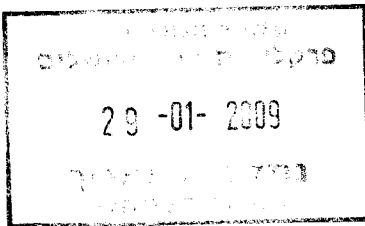
**בבית המשפט המחוזי בירושלים
בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים**

בעניין: המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר – ע"ר

ע"י ב"כ עוה"ד עידו בלום (מ"ר 44538) ו/או עביר ג'ובראן-
דקואר (מ"ר 44346) ו/או יותם בן הלל (מ"ר 35418) ו/או חוה
מטרס-עירון (מ"ר 35174) ו/או סיגי בן-ארי (מ"ר 37566) ו/או
נירית היים (מ"ר 48783) ו/או דניאל שנהר (מ"ר 41065)
מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200
טל: 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותרת

- נ ג ד -

1. שר הפנים
2. הממונה על חוק חופש המידע במשרד הפנים

באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים
רח' מח"ל 7, ירושלים
טל: 02-5419555; פקס: 02-5419581

המשיבים

עתירה לפי חוק חופש המידע

מוגשת בזאת עתירה לפי סעיף 17 לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 (להלן: **חוק חופש המידע**).
בית המשפט הנכבד מתבקש לחייב את המשיבים להשיב לבקשה, שעניינה קבלת מידע בנושא
הסמכות בדבר הכניסה מרצועת עזה לישראל (להלן: **הבקשה**). פירוט החומר המבוקש נמצא
במכתב שצורף לבקשה, והוא מצורף ומסומן ע/1.

הבקשה הופנתה למשיב 2 עוד ביום 24.9.2008, ונמסר כי התקבלה ביום 5.10.08. על אף שחלפו
מאז כמעט ארבעה חודשים, **הבקשה טרם נענתה**, תוך הפרה בוטה של החוק.

התשתית העובדתית

הצדדים

1. העותרת (להלן גם: **המוקד להגנת הפרט או המוקד**) היא עמותה רשומה, ללא מטרת רווח,
הפועלת לקידום זכויות האדם של תושבי השטחים הכבושים. המוקד להגנת הפרט הוקם
בשנת 1988, על רקע אירועי האינתיפאדה הראשונה ומאז ועד היום טיפל בעשרות אלפי
פניות, בדרך של פניות לרשויות המדינה ופעילות משפטית, הן בייצוג אחרים והן כעותר
ציבורי. כמו כן עוסק המוקד בהוצאת דוחות תקופתיים ודוחות נושא, כחלק ממטרותיו
הציבוריות, ורצונו לממש את העיקרון הדמוקרטי של זכות הציבור לדעת.

2. בין היתר, מסייע המוקד לפלסטינים המתגוררים ברצועת עזה להיאבק במגוון של הפרות זכויות אדם הנוגעות לחופש התנועה שלהם. המוקד מטפל, בהקשר זה, בפלסטינים המבקשים להיכנס מרצועת עזה לישראל (או לעבור דרכה) – בין אם לשם מעבר לגדה המערבית ובין אם לשם יציאה לחו"ל – מסיבות שונות, כגון קבלת טיפול רפואי, קיום חיי משפחה, עבודה ופרנסה, קיום מצוות הדת והפולחן וכיוב'.

3. המשיבים הם האחראים על פי סעיף 3 לחוק חופש המידע למתן מענה לפניות על פי החוק.

עניינה של הבקשה

4. עניינה של עתירה זו, כאמור, בקבלת מידע בעניין הסמכות בדבר הכניסה מרצועת עזה לישראל, והגורמים להם הואצלה סמכות זו.

5. חוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה), התשס"ג-2003, קובע בסעיף 1 כי:
"מפקד האזור" - לענין יהודה והשומרון - מפקד כוחות צבא הגנה לישראל ביהודה והשומרון, ולענין חבל עזה - מי שיסמיך שר הפנים; בהסכמת שר הבטחון.

6. צו הכניסה לישראל (פטור תושבי רצועת עזה) (הוראת שעה), התשס"ה-2005, קובע כי:
תושב רצועת עזה הנכנס לישראל משטח רצועת עזה מכוח היתר, לרבות היתר כללי, שנתן מנהל מינהל האוכלוסין או מי ששר הפנים הסמיך לכך, פטור מהוראות סעיף 7 לחוק ומהוראות החוק בדבר אשרה ורישיון לשיבת מעבר או ביקור, כל עוד הוא מקיים את תנאי ההיתר כאמור;

7. בפנייתה של העותרת, נשוא עתירה זו, נתבקשו המשיבים לספק את המידע כדלקמן:
א. רשימת כל בעלי התפקידים, הגורמים והגופים אשר הוסמכו כאמור על ידי שר הפנים בהתאם לחוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה), התשס"ג-2003, המועד בו הוסמך כל אחד מהם וכן העתק מכל כתבי ההסמכה אשר הוצאו לכל אותם בעלי תפקידים, גורמים וגופים.

ב. רשימת כל בעלי התפקידים, הגורמים והגופים אשר הוסמכו כאמור על ידי שר הפנים בהתאם לצו הכניסה לישראל (פטור תושבי רצועת עזה) (הוראת שעה), התשס"ה-2005, המועד בו הוסמך כל אחד מהם וכן העתק מכל כתבי ההסמכה אשר הוצאו לכל אותם בעלי תפקידים, גורמים וגופים.

העתק הבקשה מיום 24.9.08 מצורף ומסומן ע/1.

8. כידוע, הזכות לקבל מידע איננה תלויה בהוכחת עניינו של המבקש במידע (ראו סעיף 7 (א) לחוק וכן עת"מ (י-ם) 717/02 הרב עו"ד אורי רגב נ' יד ושם, תק-מח 2002(3), 6893, עמ' 6896; זאב סגל, הזכות לדעת באור חוק חופש המידע, עמ' 221). עם זאת, ולמעלה מן הדרוש, נבקש לפרט מעט את החיוניות הברורה שבקבלת המידע האמור.

הסמכות להתיר כניסה לישראל מרצועת עזה

9. הסמכות להתיר כניסה מרצועת עזה לישראל מצויה בידי שר הפנים, על פי חוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952, ומוסדרת על פי חוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה), התשס"ג-2003. כפי שתיאר זאת כבי' השופט גרוניס בבג"ץ 4487/08 **עמותת רופאים לזכויות אדם נ' מפקד כוחות צה"ל בעזה אלוף פיקוד הדרום** (לא פורסם; 4.9.2008):

כפי שראינו, תחיקת הביטחון בוטלה ככל שמדובר ברצועת עזה עם יציאתם של כוחות צה"ל משם. מכאן, שלגבי הרצועה אין כיום למפקד האזור סמכות, מכוחה של תחיקת הביטחון, להתיר יציאה מעזה, לרבות יציאה לכיוון ישראל. הסמכות להתיר כניסה ארצה מרצועת עזה מצויה בידי שר הפנים לפי חוק הכניסה. (פיסקה 13 לפסק הדין).

10. בהמשך מוסיף כבי' השופט גרוניס כי:

בהמשך ליציאתם של כוחות צה"ל מרצועת עזה וסיום הממשל הצבאי, עשה שר הפנים שימוש בסמכות המוקנית לו על פי סעיף 17(ב) לחוק הכניסה והתקין את צו הכניסה לישראל (פטור תושבי רצועת עזה)(הוראת שעה), התשס"ה-2005 (להלן - הצו החדש)...

יוער, כי לאחר מתן צו זה, הסמיך שר הפנים מספר גורמי צבא הפועלים במינהלת תיאום וקישור במעבר ארז ליתן היתר לתושבי רצועת עזה לשם כניסה לישראל ("הסמכה לתת היתר" מיום 18.6.07). (פיסקה 6 לפסק הדין. ההדגשה הוספה).

11. חוק נוסף הנוגע לענייננו הינו חוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה), התשס"ג-2003, המגביל את סמכותו של שר הפנים על פי חוק הכניסה לישראל כאמור, בקובעו בסעיף 2 כי:

שר הפנים לא יעניק לתושב אזור או לאזרח או לתושב של מדינה המנויה בתוספת אזרחות לפי חוק האזרחות ולא ייתן לו רישיון לשיבה בישראל לפי חוק הכניסה לישראל, ומפקד האזור לא ייתן לתושב אזור היתר לשהייה בישראל לפי תחיקת הביטחון באזור.

12. להוראה זו נקבעו כמה חריגים, המוגדרים בסעיף 3 לחוק כדלקמן:

על אף הוראות סעיף 2, רשאי **מפקד האזור** לתת היתר לשהייה בישראל למטרה כמפורט להלן:

(1) טיפול רפואי;

(2) עבודה בישראל;

(3) למטרה זמנית, ובלבד שהיתר לשהייה למטרה כאמור יינתן לתקופה מצטברת שלא תעלה על שישה חודשים.

בכל הנוגע לרצועת עזה, מוגדר "מפקד האזור" בסעיף 1 לחוק כך:

"מפקד האזור" – [...] לענין חבל עזה - מי שיסמך שר הפנים; בהסכמת שר הביטחון.

13. הנה כי כן, על מנת לדעת בידי מי מצויה הסמכות להתיר כניסה לישראל מרצועת עזה, עלינו לדעת מי הוסמכו על ידי שר הפנים בהתאם לכל אחד משני החוקים האמורים – דהיינו, מי הם אותם "גורמי צבא הפועלים במינהלת תיאום וקישור במעבר ארז" (כדברי כב' השופט גרוניס בבג"ץ 4487/08 לעיל) או גורמים נוספים אשר הוסמכו בהתאם לצו הכניסה לישראל (פטור תושבי רצועת עזה)(הוראת שעה), התשס"ה-2005; ומי הוסמך (או הוסמכו) כ"מפקד האזור" בהתאם לחוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה), התשס"ג-2003, בהסכמת שר הביטחון.

14. יודגש, כי מכיוון שמזה זמן מעבר רפיח סגור ככלל, הרי הדרך היחידה לצאת את הרצועה הינה דרך ישראל, ועל כן בעלי הסמכות להתיר את הכניסה מרצועת עזה לישראל הינם בפועל **בעלי שליטה מוחלטת כמעט באפשרותם של מיליון וחצי בני-האדם המתגוררים ברצועת עזה לצאת אותה** – לירדן, לגדה המערבית, או לכל מקום בעולם. מובן כי ידיעת זהותם של אותם גורמים, אשר בידם נמצא כיום המפתח ליציאה מהרצועה, היא בעלת חשיבות עצומה.

הגשת הבקשה ואי המענה לבקשה

15. כאמור, ביום 24.9.08 נשלחה הבקשה למשיב 2, בצירוף המחאה ע"ס 86 ש"ח לפקודת חשב משרד הפנים. הבקשה צורפה לעתירה זו כנספח ע/1.

16. ביום 5.10.08 הודיע המשיב 2 כי הבקשה נתקבלה ונמצאת בבדיקה.

העתק מכתבו של המשיב 2 מיום 5.10.08 מצורף ומסומן ע/2.

17. לאחר שלא התקבלה כל תשובה נוספת מטעם המשיבים, בחלוף חודש ימים שלחה העותרת למשיב 2 מכתב תזכורת, תוך שהיא מדגישה כי על פי סעיף 7 לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998, היה על המשיב להודיע על החלטתו בבקשה בתוך 30 יום מקבלתה.

העתק התזכורת מיום 6.11.08 מצורף ומסומן ע/3.

18. ביום 9.11.08 הודיע המשיב בקצרה כי הבקשה "מוסיפה להיות בטיפול" וכי "לכשתתקבלנה התשובות אנו נודיעך בהקדם" – תוך התעלמות מוחלטת מכך שהמועד הקבוע בחוק חלף זה מכבר.

העתק הודעת המשיב מיום 9.11.08 (התקבלה ביום 13.11.08) מצורף ומסומן ע/4.

19. כעבור למעלה מחודש נוסף, שב והודיע המשיב בקצרה כי הבקשה "מוסיפה להיות בטיפול", הפעם, לטענתו, "בשל מעבר מינהל האוכלוסין למשכנו החדש".

העתק הודעת המשיב מיום 15.12.08 (התקבלה ביום 23.12.08) מצורף ומסומן ע/5.

20. והנה, חלפו כמעט ארבעה חודשים מיום שהתקבלה הבקשה, מבלי שזו זכתה להתייחסות עניינית כלשהי מצד המשיבים. אין אפוא מנוס מלהגיש עתירה זו.

הטיעון המשפטי

זכות הציבור לדעת ולקבל מידע מרשות ציבורית

21. חופש המידע הוא עקרון מרכזי במדינה דמוקרטית, המהווה מקור ראשון במעלה לפיקוח על רשויות השלטון והגנה על זכויות האדם.

תכליתו של חוק חופש המידע לאפשר שקיפות על פעולותיה של הרשות הציבורית ולאפשר יכולת בקרה מושכלת של תפקודה. "נגישות רבה יותר למידע תסייע לקידום של ערכים חברתיים ובהם שוויון, שלטון החוק וכיבוד זכויות האדם, ותאפשר גם בקרה טובה יותר של הציבור על מעשי השלטון". (הצעת חוק חופש המידע, התשנ"ו-1996). (עת"מ (י-ם) 717/02 רגב נ' יד ושם, תק-מח 2002(3) 6893, 6896 (2002)).

22. בעע"מ 9135/03 המועצה להשכלה גבוהה נ' הוצאת עיתון הארץ, תק-על 2006(1) 697, 704 (2007), נאמר כי:

נאמן לתכליות אותן מיועד חוק חופש המידע להגשים, פותח החוק בסעיף 1 בהצהרה כללית ורחבה על דבר קיומה של הזכות לקבלת מידע מרשויות הציבור בקובעו: לכל אזרח ישראלי או תושב הזכות לקבל מידע מרשות ציבורית בהתאם להוראות חוק זה. בספרו "הזכות לדעת באור חוק חופש המידע" מציין פרופ' סגל כי סעיף זה הוא "סעיף המפתח, שעליו נשען החוק כולו. הוא מהווה את 'אבן השתייה' שעליה נשענת הזכות החוקית לקבל מידע מרשות ציבורית".

23. העותרת מבקשת לקבל מידע שיש לו השלכה ישירה על זכויותיהם של כמיליון וחצי בני-אדם המתגוררים ברצועת עזה. אמנם, חוק חופש המידע מאפשר לרשות הציבורית לדחות בקשה לקבלת מידע. עם זאת, מדובר בעילות ספציפיות, אשר (לפחות, על פניו) אינן מתקיימות בענייננו (ראו סעיפים 8 ו-9 לחוק). המשיבים גם לא טענו כי על הבקשה לקבלת המידע להידחות (כידוע, העותרת לא קיבלה כל התייחסות עניינית לבקשתה). אשר על כן, העותרת שומרת לעצמה את הזכות להתייחס לכל טענה שתועלה לראשונה, אם תועלה, על ידי המשיבים לאחר הגשת עתירה זו.

התנהלות משרד הפנים מהווה הפרה בוטה של החוק

24. כידוע, החוק מחייב את הרשות להודיע למבקש ללא דיחוי, ולכל היותר תוך תקופה של 30 יום, על החלטתה בבקשתו. המשיבים לא עמדו בחובתם זו. הרשות יכולה להאריך תקופה זו בשלושים יום נוספים מטעמים מנומקים (סעיף 7(ב) לחוק). המשיבים לא האריכו את התקופה בהתאם להוראה זו – וגם לו היו עושים כך, ממילא גם תקופה נוספת זו חלפה.

25. הבקשה נשוא העתירה נשלחה ביום 24.9.08 ונתקבלה ביום 5.10.08, לפני קרוב לארבעה חודשים, ועד עתה לא קיבלה העותרת תשובה כלשהי לבקשה.

לאור כל האמור, מתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את המשיבים להשיב לבקשת העותרת ולמסור לידיה את המידע המבוקש במלואו. כמו כן מתבקש בית המשפט הנכבד להשית על המשיבים את הוצאות העותרת ושכ"ט עו"ד.

 עידו בלום, עו"ד
 ב"כ העותרת

29 בינואר 2009

[ת.ש. 37230]